

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"**

Кафедра економіки і підприємництва

Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону

Навчально-методичний комплекс дисципліни

Рівень вищої освіти: *третій (аспірант)*

Галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки

Спеціальність : 051 – економіка

Ступінь вищої освіти: доктор філософії

Статус курсу: вибірковий

Ужгород – 2018

Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону: навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни для аспірантів першого курсу, спеціальності 051 „Економіка”, освітнього ступеня: доктор філософії / уклад.: Л.М. Газуда. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. 31 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/20596>

Укладач:

Газуда Леся Михайлівна – професор кафедри економіки і підприємництва, доктор економічних наук, доцент, ДВНЗ „Ужгородський національний університет”

Рецензенти:

Шуліко А. О. – голова методичної комісії, кандидат економічних наук, доцент

Ярема В. І. – доктор економічних наук, професор кафедри господарського права ДВНЗ „УжНУ”

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри економіки і підприємництва, д.е.н., професор, член-кор. НАН України **Мікловда В.П.**

Рекомендовано на засіданні кафедри економіки і підприємництва ДВНЗ «УжНУ», протокол № 1 від 29.08.2018

Схвалено на засіданні Вченої ради економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», протокол № 1 від 21.09.2018 р.

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни.....	4
2.	Вступ.....	5
3.	Навчально-тематичний план дисципліни.....	6
4.	Тематика та плани лекцій за програмою змістових модулів.....	8
5.	Тематика та плани семінарських занять	12
6.	Завдання для самостійної роботи	17
7.	Зразки тестових завдань для проведення модульного контролю.	22
8.	Перелік питань для підготовки до заліку	25
9.	Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю.....	26
10.	Рекомендована література до вивчення курсу.....	27

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону”

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма – 4 заочна форма – 4	Галузь знань 05 – соціальні та поведінкові науки	Вибіркова дисципліна	
Модулів – 2	Спеціальність: 051 – економіка	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин: денна форма – 120 заочна форма – 120		1-й,2-й	1-й, 2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 72	Освітній ступінь : Доктор філософії	24 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		72 год.	106 год.
		Індивідуальні завдання: –	
Вид контролю: 1 сем-залік,2 сем - іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 52%

для заочної форми навчання –15%

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону» впливає із цілей освітньо-професійної програми підготовки випускників вищого навчального закладу та визначаються змістом тих системних знань і вмінь, котрими повинен оволодіти аспірант. Знання, які аспірант отримує із навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону», є базовими і загальноосвітніми.

Цілі:

- опанувати понятійно-категоріальний апарат зовнішньоекономічних зв'язків, зовнішньоекономічної діяльності;
- розуміти закономірності і тенденції розвитку форм прикордонного співробітництва;
- знати принципи і цілі формування форм прикордонних зв'язків;
- засвоїти основні теоретичні підходи у функціонуванні зовнішньоекономічних зв'язків;
- вивчити форми зовнішньоекономічних зв'язків на прикордонному рівні та характерні для них риси;
- визначати учасників зовнішньоекономічних відносин на регіональному рівні, їх цілі і стратегії;
- окреслення зовнішньоекономічних зв'язків, підходи до формування зовнішньоекономічної діяльності;
- розуміння сутності формування інтересів держави стосовно забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків і зовнішньоекономічної діяльності прикордонних регіонів.

3. Навчально-тематичний план дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону»

Тематичний план вивчення навчальної дисципліни аспірантами денної форми навчання представлено у табл. 1. Нормативний час вивчення навчальної дисципліни – 120 годин (4 кредити). Ця кількість годин розділяється між формами навчального процесу залежно від його режиму (форми навчання).

Як видно з тематичних планів навчальної дисципліни (табл. 1) основними формами її вивчення є: лекції; практичні заняття; самостійна робота.

На лекціях розглядаються теми або окремі їх питання, які є досить складними за змістом і потребують більш детального обґрунтування та акцентування.

Вивчення матеріалу дисципліни базується на навчальних посібниках, науково-практичних журналах, чинних законодавчих актах, нормативно-правових документах, електронному ресурсі.

Паралельно з лекціями проводяться аудиторні, практичні заняття, застосовуються активні методи навчання з новаційними підходами, проводиться індивідуальна робота із аспірантами, а також самостійна робота аспірантів.

Навчально-тематичний план курсу «Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	15	4	2	-	-	9	16	2	-	-	-	14
Тема 2. Прикордонне і транскордонне співробітництво у регіональному розвитку та інтеграційних процесах	15	2	4	-	-	9	14	2	-	-	-	12
Тема 3. Прикордонне економічне співробітництво: еволюційні етапи становлення і розвитку	15	4	2	-	-	9	16	2	-	-	-	14
Тема 4. Інституційне забезпечення та механізм регулювання прикордонного співробітництва	15	2	2	-	-	9	14	-	2	-	-	12
Модульний контроль 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовним модулем	60	12	12	-	-	36	60	6	2	-	-	52
Усього годин	60	12	12	-	-	36	60	6	2	-	-	52
Змістовий модуль 2												
Тема 5. Субрегіональні об'єднання: функціонування єврорегіонів і вільних економічних зон	12	4	4	-	-	4	12	2	-	-	-	10
Тема 6. Прикордонна інфраструктура. Міжнародний туризм	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 7. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція у світову економіку	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 8. Основи регіональної політики розвитку прикордонного співробітництва	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 9. Пріоритети і стратегічні орієнтири розвитку прикордонного економічного співробітництва	12	2	2	-	-	8	12	2	2	-	-	8
Модульний контроль 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовним модулем	60	12	12	-	-	36	60	6	2	-	-	52
Усього годин	120	24	24	-	-	72	120	10	4	-	-	106
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	24	24	-	-	72	120	10	4	-	-	106

4. Тематика та плани лекцій за програмою змістових модулів

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИКОРДОННОГО РЕГІОНУ»

1. Предмет і об'єкт дослідження зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону.
2. Теоретичні підходи до сутності транскордонного і прикордонного співробітництва.
3. Завдання вивчення дисципліни.

Предмет і об'єкт дослідження зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону. Теоретичні підходи до сутності транскордонного і прикордонного співробітництва. Завдання вивчення дисципліни. Транскордонне та прикордонне співробітництво, як складові зовнішньоекономічної діяльності. Сутність поняття "транскордонне співробітництво", "прикордонне співробітництво", "зовнішньоекономічна діяльність", "міжтериторіальне співробітництво", "прикордонний регіон", "прикордонний район". Ієрархічний зв'язок видів співробітництва.

ТЕМА 2. ПРИКОРДОННЕ І ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

1. Роль прикордонного (транскордонного) співробітництва у регіональному розвитку.
2. Функції кордонів та їх типологізація.
3. Суть, форми і види прикордонних економічних зв'язків.
4. Поняття транскордонного регіону.

Роль прикордонного (транскордонного) співробітництва у регіональному розвитку. Функції кордонів та їх типологізація. Прикордонна територія і прикордонний регіон. Поняття транскордонного регіону, "прикордонна смуга". Європейські інтеграційні процеси: шість етапів (фаз) зміни функцій кордонів у середині Європейського Союзу з одночасним посиленням контролю на зовнішніх кордонах ЄС. Особливості формування кордонів Європейського Союзу.

ТЕМА 3. ПРИКОРДОННЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ЕВОЛЮЦІЙНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ

1. Прикордонні економічні відносини: історичний аспект.
2. Етапи становлення прикордонного співробітництва регіону.
3. Чинники впливу на розвиток сучасного етапу прикордонного співробітництва України.

Прикордонні економічні відносини: історичний аспект. Етапи становлення прикордонного співробітництва регіону. Чинники впливу на розвиток сучасного етапу прикордонного співробітництва України. Розвиток прикордонного співробітництва наприкінці 40-х – початку 90-х рр. ХХ ст. - два етапи. Прикордонна торгівля, як вид міжнародного товарообміну, що здійснюється торговельними організаціями і фірмами прикордонних районів з іноземними партнерами прилеглих держав; форма взаємовигідної співпраці, що сприяє зростанню товарообігу, розширенню міжнародного поділу праці, кооперації виробництва.

ТЕМА 4. ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1. Інституційне забезпечення прикордонного співробітництва в Україні.
2. Законодавчо-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.
3. Міжнародне право і прикордонне співробітництво: європейський досвід.

Інституційне забезпечення прикордонного співробітництва в Україні. Законодавче забезпечення зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону. Нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону. Досвід зарубіжних країн у забезпеченні ефективної зовнішньоекономічної діяльності прикордонних регіонів. Міжнародне право і прикордонне співробітництво: європейський досвід.

ТЕМА 5. СУБРЕГІОНАЛЬНІ ОБ'ЄДНАННЯ: ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРОРЕГІОНІВ І ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН

1. Єврорегіони в системі прикордонної співпраці.
2. Вільні економічні зони в економіці регіонів.

Єврорегіони в системі прикордонної співпраці. Вільні економічні зони в економіці регіонів. Нові форми внутрішньої регіоналізації: транскордонні регіони (єврорегіони), інноваційні зони економічного зростання, світові регіони. „Європа регіонів”, як триступеневе формування. Єврорегіон, як група муніципальних одиниць, що належать до держав по обидва боки кордону і мають спільну адміністративну структуру. Головні риси, що характеризують єврорегіони як форму прикордонного співробітництва. Єврорегіони, як найефективніша форма прикордонного співробітництва, як жорстке інституціональне утворення на відміну від попередніх форм просування прикордонного співробітництва в Європі.

ТЕМА 6. ПРИКОРДОННА ІНФРАСТРУКТУРА. МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

1. Прикордонна інфраструктура, особливості її формування.
2. Сутність і роль виробничої інфраструктури у розвитку економіки регіону.
3. Міжнародний туризм: особливості розвитку на прикордонних територіях.

Прикордонна інфраструктура, особливості її формування. Сучасний стан розвитку прикордонної інфраструктури України з країнами Європейського Союзу. Процес входження України у європейський інтеграційний простір. Сучасний стан прикордонної інфраструктури. Сутність і роль виробничої інфраструктури у розвитку економіки регіону. Необхідність розвитку та функціонування прикордонної та митної інфраструктури. Специфіка розвитку прикордонних територій. Розбудова і розвиток прикордонної інфраструктури. Проблеми зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону. Проблеми і перспективи забезпечення елементів прикордонної інфраструктури Підвищення ефективності використання виробничого й соціального елементів інфраструктури прикордонних територій. Міжнародний туризм: особливості розвитку на прикордонних територіях.

ТЕМА 7. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ІНТЕГРАЦІЯ У СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

1. Сутність і значення міжнародного поділу праці у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків.
2. Основні форми економічного співробітництва країн світу.
3. Міжнародні економічні зв'язки України: інтеграційні процеси.

Сутність і значення міжнародного поділу праці у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків. Основні форми економічного співробітництва країн світу. Міжнародні економічні зв'язки України: інтеграційні процеси. Міжнародний поділ праці. Міжнародні економічні зв'язки. Зовнішня торгівля товарами. Експорт послуг.

ТЕМА 8. ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1. Особливості розвитку прикордонних регіонів України.
2. Принципи формування регіональної політики розвитку прикордонного співробітництва.
3. Механізм реалізації регіональної політики розвитку прикордонного співробітництва.

Сутнісні особливості регіональної політики прикордонного регіону. Територіальні диспропорції у соціально-економічному розвитку, як передумова здійснення регіональної політики в межах прикордонного регіону. Причини загострення регіональних диспропорцій. Фундаментальні принципи здійснення регіональної політики розвитку прикордонного регіону. Мета регіональної політики. Тактичний і стратегічний аспекти реалізації мети регіональної політики розвитку прикордонного регіону. Регіональна політика: аспекти спрямування (економічний, соціальний, демографічний і т.д.).

Головні завдання регіональної політики розвитку прикордонного регіону. Механізм реалізації регіональної економічної політики у напрямі забезпечення розвитку прикордонного регіону.

ТЕМА 9. ПРІОРИТЕТИ І СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1. Проблеми та пріоритети подальшого удосконалення форм прикордонних економічних зв'язків.
2. Стратегічні орієнтири розвитку прикордонного економічного співробітництва.

Проблеми та пріоритети подальшого удосконалення форм прикордонних економічних зв'язків. Залучення прикордонних територій до участі у міжрегіональних інтеграційних структурах (єврорегіонах, прикордонних регіонах тощо). Стратегічні орієнтири розвитку прикордонного економічного співробітництва. Формування стратегії зовнішньоекономічного розвитку прикордонних територій. Формування зовнішньоекономічної політики прикордонного регіону. Забезпечення довготермінової зовнішньоекономічної діяльності на прикордонних територіях.

5. Тематика та плани семінарських занять

ТЕМА 1.

ПРЕДМЕТ, МЕТОД І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИКОРДОННОГО РЕГІОНУ»

1. Предмет і об'єкт дослідження зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону.
2. Транскордонне і прикордонне співробітництво: науково-теоретичний підхід.

Перелік питань для дискусії:

1. Транскордонне та прикордонне співробітництво, як складові зовнішньоекономічної діяльності.
2. Сутність поняття "транскордонне співробітництво", "прикордонне співробітництво", "зовнішньоекономічна діяльність", "міжтериторіальне співробітництво", "прикордонний регіон", "прикордонний район".
3. Ієрархічний зв'язок видів співробітництва.

Література:

1. Теньков С. О. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України: Від 16 січня 2003 р. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 720 с.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=959-12>.
3. Про транскордонне співробітництво: Закон України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1861-15>.
4. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_106.
6. Протокол № 2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями, який стосується міжтериторіального співробітництва. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_520.
7. Про схвалення Концепції Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2010 р. № 1838-р URL: <http://www.nau.kiev.ua/druk.php?name=338989-15092010-0.txt>.
8. Мікула Н. Єврорегіони: досвід та перспективи. Львів: ІРД НАН України, 2003. 222 с.
9. Угода між Україною та Словацькою Республікою про місцевий прикордонний рух від 06.08.2008. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=703_076.
10. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Угорської Республіки про правила місцевого прикордонного руху від 08.11.2007. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.4244.3&nobreak=1>.

ТЕМА 2.

ПРИКОРДОННЕ І ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

1. Регіональний вимір прикордонного (транскордонного) співробітництва.
2. Функціональна типологізація прикордонних територій.
3. Особливості формування прикордонних економічних зв'язків.

Перелік питань для дискусії:

1. Місце прикордонного (транскордонного) співробітництва у регіональному розвитку.
2. Прикордонна територія і прикордонний регіон: особливості функціонування.
3. Поняття транскордонного регіону, "прикордонна смуга".
4. Європейські інтеграційні процеси: етапи (фази) зміни функцій кордонів у середині Європейського Союзу з одночасним посиленням контролю на зовнішніх кордонах ЄС.
5. Особливості формування кордонів Європейського Союзу.

Література:

1. Транскордонне співробітництво в умовах розширення Європейського Союзу на Схід: Монографія / За ред. В.П. Мікловди. Ужгород: Карпати, 2006. 496 с.
2. Лендел М. А. Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с.
3. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.

ТЕМА 3.
ПРИКОРДОННЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ЕВОЛЮЦІЙНІ
ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ

1. Еволюційні підходи до формування прикордонних економічних відносин.
2. Поетапність становлення співпраці прикордонних регіонів.
3. Основні фактори впливу на забезпечення результативності прикордонної співпраці.

Перелік питань для дискусії:

1. Місце прикордонного економічного співробітництва між сусідніми країнами.
2. Прикордонна торгівля, як вид міжнародного товарообміну.
3. Проблеми і перспективи розвитку прикордонно-економічних зв'язків.

Література:

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика. (1980-2000 рр.): [підручник] / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. К.: Либідь, 2001. 624 с.
2. Міжнародні економічні відносини. Сучасні міжнародні економічні відносини: [підруч. для студ. економ. вузів і фак.] /А. С. Філіпченко, С. Я. Моринець, В. А. Вергун та ін. К. : Либідь, 1992. 255 с.
3. Міжнародні економічні відносини : [навч. посіб.] В. П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, В. І. Іртиш, О. В. Данілочкіна, О. А. Ковтун. К. : ЗАТ "Нічлава", 2009. 348 с.
4. Міжнародна економіка : [навч. посіб.] / за ред. Ю. Г. Козака, В. М. Новакцького. К. : Центр навчальної літератури. Видавництво "АртЕк", 2002. 436 с.

ТЕМА 4.
ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ
ПРИКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1. Науково-теоретичні підходи до формування інституційного середовища у сфері прикордонної співпраці.
2. Міжнародне право і прикордонне співробітництво: європейський досвід

Перелік питань для дискусії:

1. Законодавче забезпечення зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону.
2. Нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону.
3. Досвід зарубіжних країн у забезпеченні ефективної зовнішньоекономічної діяльності прикордонних регіонів.
4. Міжнародне право і прикордонне співробітництво: європейський досвід.

Література:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: zakon.rada.gov.ua
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: zakon.rada.gov.ua
3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: zakon.rada.gov.ua
4. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. URL: zakon.rada.gov.ua
5. Про єдиний митний тариф: Закон України від 5 лютого 1992 р. №2097-XII. URL: zakon.rada.gov.ua
6. Про транскордонне співробітництво Закон України від 24 червня 2004 р. №1861-IV. URL: zakon.rada.gov.ua
7. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 із внесеними змінами №1282-IV. URL: zakon.rada.gov.ua
8. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон Закон України від 13 жовтня 1992 р. № 2684-XII. URL: zakon.rada.gov.ua
9. Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області: Закон України від 24 грудня 1998 р. №357-XIV URL: zakon.rada.gov.ua
10. Про спеціальну економічну зону Закарпаття: Закон України від 22 березня 2001 р. №2322-111. URL: zakon.rada.gov.ua

ТЕМА 5.

СУБРЕГІОНАЛЬНІ ОБ'ЄДНАННЯ: ФУНКЦІОНУВАННЯ
ЄВРОРЕГІОНІВ І ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН

1. Роль і місце євро регіонів в системі прикордонної співпраці.
2. Нові форми внутрішньої регіоналізації.
3. Головні риси, що характеризують євро регіони як форму прикордонного співробітництва.

Перелік питань для дискусії:

1. *Особливості формування нових форм внутрішньої регіоналізації: транскордонні регіони (євро регіони), інноваційні зони економічного зростання, світові регіони.*
2. *„Європа регіонів”, як треступеневе формування.*
3. *Євро регіон, як група муніципальних одиниць, що належать до держав по обидва боки кордону і мають спільну адміністративну структуру.*
4. *Євро регіони, як найефективніша форма прикордонного співробітництва, як жорстке інституціональне утворення на відміну від попередніх форм просування прикордонного співробітництва в Європі.*

Література:

1. Європейський Союз та Україна: стратегія відносин в контексті розширення. К.: К.І.С. 2006. 207 с.
2. Колодійчук В. Єврорегіони: організаційна форма взаємодії прикордонних регіонів ЄС // Збірник наукових праць НДФІ №1 2007. С. 31-34.
3. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с.
4. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.

ТЕМА 6.

ПРИКОРДОННА ІНФРАСТРУКТУРА. МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

1. Особливості формування і становлення прикордонної інфраструктури.
2. Сучасний стан розвитку прикордонної інфраструктури України.
3. Особливості розвитку міжнародного туризму на прикордонних територіях.

Перелік питань для дискусії:

1. Процес входження України у європейський інтеграційний простір.
2. Необхідність розвитку та функціонування прикордонної та митної інфраструктури.
3. Специфіка розвитку прикордонних територій.
4. Розбудова і розвиток прикордонної інфраструктури.
5. Проблеми зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону.
6. Проблеми і перспективи забезпечення елементів прикордонної інфраструктури.
7. Підвищення ефективності використання виробничого й соціального елементів інфраструктури прикордонних територій.

Література:

1. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с.
2. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.

ТЕМА 7.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ІНТЕГРАЦІЯ
У СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

1. Теоретичні підходи до формування міжнародних економічних зв'язків України.
2. Форми економічної співпраці: зовнішньоекономічних підхід.
3. Поетапність формування інтеграційних аспектів розвитку економічних зв'язків.

Перелік питань для дискусії:

1. Особливості формування інтеграційних процесів розвитку України у світове співтовариство.
2. Міжнародний поділ праці, як основа поглиблення зовнішньоекономічних зв'язків прикордонного регіону.
3. Тенденції розширення міжнародних економічних зв'язків України з країнами Євросоюзу.

Література:

1. Міжнародні економічні відносини. Сучасні міжнародні економічні відносини : [підруч. для студ. економ. вузів і фак.] / А. С. Філіпченко, С. Я. Моринець, В. А. Вергун та ін. К. : Либідь, 1992. 255 с.
2. Міжнародні економічні відносини : [навч. посіб.] В. П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, В.І. Іртиш, О. В. Данілочкіна, О. А. Ковтун. К. : ЗАТ "Нічлава", 2009. 348 с.
3. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с.
4. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.

ТЕМА 8.

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА

1. Сутнісні особливості формування регіональної політики.
2. Фундаментальні принципи здійснення регіональної політики.
3. Регіональна політика: аспекти спрямування (економічний, соціальний, демографічний і т.д.).

Перелік питань для дискусії:

1. Окреслення підходів до реалізації регіональної політики.
2. Територіальні диспропорції у соціально-економічному розвитку, як передумова здійснення регіональної політики.
3. Причини загострення регіональних диспропорцій.

Література:

1. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с.
2. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.
3. Борисенко З.М. Конкурентна політика держави як фактор розвитку економіки України : [монографія]. К.: Таксон, 2004. 346 с.

ТЕМА 9.
ПРІОРИТЕТИ І СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
ПРИКОРДОННОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1. Формування стратегії зовнішньоекономічного розвитку прикордонних територій.
2. Забезпечення довготермінової зовнішньоекономічної діяльності на прикордонних територіях.

Перелік питань для дискусії:

1. *Проблеми та пріоритети подальшого удосконалення форм прикордонних економічних зв'язків.*
2. *Залучення прикордонних територій до участі у міжрегіональних інтеграційних структурах (євро регіонах, прикордонних регіонах тощо).*
3. *Формування зовнішньоекономічної політики прикордонного регіону.*

Література:

1. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації : [монографія] /за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2001. 538 с.
2. Трансформаційні процеси та економічне зростання в Україні./За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. Х.: Вид-во „Форт”, 2003. 440 с.
3. Трансформація моделі економіки України. (ідеологія, протиріччя, перспективи) // Інститут економічного прогнозування / За редакцією академіка НАН України В.М. Гейця. К.: Логос, 1999. 500 с.
4. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. К.: Логос, 2003. 631 с.
5. Транскордонне співробітництво в умовах розширення Європейського Союзу на Схід: Монографія / За ред. В.П. Мікловди. Ужгород: Карпати, 2006. 496 с.

6. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу і основою пізнавальної діяльності аспіранта. Метою методичних вказівок є конкретизація самостійної роботи студента для всебічного підвищення рівня знань, раціоналізації процесів підготовки, виконання і захисту самостійної роботи, єдності навчальної та науково-дослідної роботи.

Освоєння курсу відповідно до програми передбачає самостійне опрацювання аспірантом літературних джерел, вивчення теоретичних питань тем, виконання практичних завдань. Навчальні завдання за кожною темою містять перелік питань, літературних джерел і практичних завдань. Викладач курсу спрямовує і контролює самостійну роботу аспіранта, встановлює час консультацій та термін виконання самостійної роботи за кожною темою курсу.

Змістом самостійної роботи студентів є вивчення теоретичних питань, підготовка до семінарських занять.

Контроль за самостійною роботою аспірантів здійснюється на практичних і семінарських заняттях у формі поточного контролю та перевірки якості виконання домашніх завдань.

**Перелік запитань і завдань, що виносяться на самостійне
опрацювання студентами:**

№ n/n	Тематика модулів та зміст самостійної роботи	Кіль- кість год. денна/ заочна	Рекомендована література
1	2	3	4
1	<p>Прикордонне і транскордонне співробітництво у регіональному розвитку та інтеграційних процесах</p> <ul style="list-style-type: none"> • Роль прикордонного (транскордонного) співробітництва у регіональному розвитку. • Функції кордонів та їх типологізація. • Поняття транскордонного регіону. 	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Транскордонне співробітництво в умовах розширення Європейського Союзу на Схід: Монографія / За ред. В.П. Мікловди. Ужгород: Карпати, 2006. 496 с. 2. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с. 3. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.
2	<p>Прикордонне економічне співробітництво: еволюційні етапи становлення і розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прикордонні економічні відносини: історичний аспект. • Етапи становлення прикордонного співробітництва регіону. • Чинники впливу на розвиток сучасного етапу прикордонного співробітництва України. 	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 рр.): [підручник] / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. – К.: Либідь, 2001. – 624 с. 2. Міжнародні економічні відносини. Сучасні міжнародні економічні відносини : [підруч. для студ. економ. вузів і фак.] / А. С. Філіпенко, С. Я. Моринець, В. А. Вергун та ін. К. : Либідь, 1992. 255 с. 3. Міжнародні економічні відносини : [навч. посіб.] В. П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, В. І. Іртиш, О. В. Данілочкіна, О. А. Ковтун. К. : ЗАТ "Нічлава", 2009. 348 с. 4. Міжнародна економіка : [навч. посіб.]/ за ред. Ю. Г. Козака, В. М. Новакцького. К. : Центр навчальної літератури. Видавництво "АртЕк", 2002. 436 с.

1	2	3	4
3.	<p>Інституційне забезпечення і механізм регулювання прикордонного співробітництва.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Роль законодавчого забезпечення здійснення прикордонного економічного співробітництва. • Міжнародне право і прикордонне співробітництво. Європейський досвід. • Національне законодавство, що регулює зовнішньоекономічну діяльність в Україні. • Законодавче забезпечення прикордонного співробітництва в Україні. 	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. №959-XII. URL: zakon.rada.gov.ua 2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: zakon.rada.gov.ua 3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: zakon.rada.gov.ua 4. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996р. URL: zakon.rada.gov.ua 5. Про єдиний митний тариф: Закон України від 5 лютого 1992 р. №2097-XII. URL: zakon.rada.gov.ua 6. Про транскордонне співробітництво Закон України від 24 червня 2004 р. №1861-IV. URL: zakon.rada.gov.ua 7. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 із внесеними змінами №1282-ІУ. URL: zakon.rada.gov.ua 8. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон Закон України від 13 жовтня 1992 р. № 2684-ХП. URL: zakon.rada.gov.ua 9. Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області: Закон України від 24 грудня 1998 р. №357-XIV URL: zakon.rada.gov.ua
4.	<p>Субрегіональні об'єднання: функціонування сврорегіонів і вільних економічних зон</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сврорегіони в системі прикордонної співпраці • Вільні економічні зони в економіці регіонів 	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Європейський Союз та Україна: стратегія відносин в контексті розширення. К.: К.І.С. 2006. 207 с. 2. Колодійчук В. Сврорегіони: організаційна форма взаємодії прикордонних регіонів ЄС // Збірник наукових праць НДФІ №1 2007. с.31-34. 3. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с. 4. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.

1	2	3	4
5.	<p>Прикордонна інфраструктура. Міжнародний туризм.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Суть, значення і роль виробничої інфраструктури в розвитку економіки держави. • Прикордонна інфраструктура, її особливості. • Вплив виробничої інфраструктури на ефективність виробництва. • Розвиток міжнародного туризму в Україні і прикордонних регіонах. 	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с. 2. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.
6.	<p>Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція у світову економіку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сутність і значення міжнародного поділу праці у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків. • Основні форми економічного співробітництва країн світу. • Вільні економічні зони в регіональній економіці. • Міжнародні економічні зв'язки України: інтеграційні процеси. • Україна у світогосподарських зв'язках. • Прикордонні території України, прикордонні регіони близького і далекого зарубіжжя. • Суть, значення і особливості прикордонного співробітництва. • Вигоди і переваги прикордонних регіонів у здійсненні зовнішньоекономічних зв'язків. 	11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні економічні відносини. Сучасні міжнародні економічні відносини : [підруч. для студ. економ. вузів і фак.] / А. С. Філіпченко, С. Я. Моринець, В. А. Вергун та ін. К. : Либідь, 1992. 255 с. 2. Міжнародні економічні відносини : [навч. посіб.] В. П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, В. І. Іртиш, О. В. Данілочкіна, О. А. Ковтун. К. : ЗАТ "Нічлава", 2009. 348 с. 3. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с. 4. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.
7.	<p>Пріоритети і стратегічні орієнтири розвитку прикордонного економічного співробітництва</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проблеми та пріоритети подальшого удосконалення форм прикордонних економічних зв'язків. • Стратегічні орієнтири розвитку прикордонного економічного співробітництва. 	11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації : [монографія] / за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.Г. Лукьяненка. К.: КНЕУ, 2001. 538с. 2. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. К.: Логос, 2003. 631 с. 3. Транскордонне співробітництво в умовах розширення Європейського Союзу на Схід: Монографія / За ред. В.П. Мікловди. Ужгород: Карпати, 2006. 496 с.
	Всього годин:	72	

7. Зразки тестових завдань для проведення модульного контролю.

1. Важливість розширення та активізації міжнародних відносин обумовлене наступним:

- а) глобалізацією
- б) інтеграцією
- в) міжнародною системою поділу праці
- г) всі відповіді правильні

2. Які регіони мають ряд переваг у здійсненні прикордонного співробітництва:

- а) ті, які розташовані в неприкордонних регіонах
- б) ті, які розташовані на островах
- в) ті, які розташовані на кордоні з іншими країнами
- г) немає правильної відповіді

3. Для України важливим є активізація міжнародного співробітництва з метою:

- а) прискорення процесу усунення економічних негараздів
- б) прискорення процесу усунення соціальних негараздів
- в) прискорення процесу усунення економічних та соціальних диспропорцій

4. Полегшена можливість пошуку зарубіжного партнера в прикордонному регіоні і налагодження із ним ділового співробітництва належить до:

- а) економічних переваг
- б) організаційних переваг
- в) соціальних переваг
- г) правових переваг

5. Щоб усунути економічні та соціальні диспропорції потрібно:

- а) сформулювати теоретичні аспекти
- б) нагромадити практичну базу
- в) розробити законодавчі документи
- г) розробити нормативні акти
- д) чітко сформулювати мету та принципи
- е) всі відповіді вірні

6. Територіальна близькість, сусідство партнерів ділового співробітництва забезпечує їм економію на транспортних затратах належить до:

- а) економічних переваг
- б) організаційних переваг
- в) соціальних переваг
- г) правових переваг

7. Враховуючи геополітичне розташування України для неї найважливішими видами співробітництва є:

- а) світове
- б) транскордонне
- в) міжнародне
- г) прикордонне
- д) правильні б) та г)
- е) усі відповіді вірні

8. Укладання угод з відповідними органами суміжних прикордонних регіонів з питань, що мають взаємний інтерес в рамках діючих в кожній з цих сусідніх країн національних законодавств належить до:

- а) економічних переваг
- б) організаційних переваг
- в) соціальних переваг
- г) правових переваг

9. Транскордонне та прикордонне співробітництво Україні потрібно здійснювати:

- а) тільки з країнами Євросоюзу
- б) тільки з країнами колишнього СРСР
- в) тільки з США
- г) з усіма, дотримуючись комплексного розвитку

10. Створення міжнародних асоціацій у вигляді єврорегіонів, що надає їй учасникам можливість вирішувати певні питання, що стосуються двостороннього чи багатостороннього співробітництва належить до:

- а) економічних переваг
- б) організаційних переваг
- в) правових переваг
- г) соціальних переваг

11. Господарська діяльність, яка в процесі її здійснення потребує перетинання митного кордону України майном, зазначеним у частині першій статті 139 цього Кодексу, та/або робочою силою, зазначено в Господарському кодексі це-....

- а) зовнішньоекономічна діяльність
- б) транскордонне співробітництво
- в) прикордонне співробітництво

12. Мінімізація транспортних затрат у загальній складовій витрат на виробництво і доставку продукції до споживача, до ринків збуту належить до:

- а) організаційних переваг
- б) економічних переваг
- в) правових переваг
- г) соціальних переваг

13. Точніше визначення Зовнішньоекономічної діяльності подано варіанті:

- а) діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами, говориться в законі
- б) діяльність суб'єктів господарювання є господарська діяльність, яка в процесі її здійснення потребує перетинання митного кордону України майном, зазначеним у частині першій статті 139 цього Кодексу, та/або робочою силою, зазначено в Господарському кодексі
- в) жодна не є точною
- г) обидві є точними
- д) визначення а) є точнішим
- н) визначення б) є точнішим

14. Які позиції повинні бути для регіону, крім позицій внутрішніх національних утворень:

- а) континентальних
- б) інтернаціональних
- в) локальних
- г) союзних

15. Об'єктом дослідження зовнішньоекономічних зв'язків прикордонного регіону є:

- а) процес формування зовнішньоекономічних відносин на основі прикордонного та транскордонного економічного, соціально-культурного співробітництва регіонів
- б) процес формування внутрішніх відносин на основі прикордонного та транскордонного економічного, соціально-культурного співробітництва регіонів
- в) процес протікання зовнішньоекономічних відносин на основі прикордонного та транскордонного економічного, соціально-культурного співробітництва регіонів

16. Коли з'явилися нові форми внутрішньої регіоналізації:

- а) наприкінці XX ст.
- б) на початок XX ст.
- в) всередині XX ст.
- г) всередині XIX ст.

17. Предметом дослідження зовнішньоекономічних зв'язків прикордонного регіону є:

- а) сукупність теоретичних аспектів здійснення зовнішньоекономічних зв'язків на території прикордонних і транскордонних регіонів
- б) сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів здійснення зовнішньоекономічних зв'язків на території прикордонних і транскордонних регіонів
- в) сукупність методичних і практичних аспектів здійснення зовнішньоекономічних зв'язків на території прикордонних і транскордонних регіонів

18. Єврорегіон – це:

- а) використання переваг економічного регіонального зростання для розв'язання місцевих регіональних проблем
- б) це територія держави, на якій склалися несприятливі соціально-економічні й екологічні умови
- в) використання переваг суспільно-географічного положення
- г) група муніципальних одиниць, що належать до держав по обидва боки кордону і мають спільну адміністративну структуру

19. Національне господарство України.....:

- а) відстає за рівнем розвитку порівняно з державами-сусідами
- б) випереджує за рівнем розвитку порівняно з державами-сусідами
- в) знаходиться на одному рівні розвитку разом з державами-сусідами

20. Території пріоритетного розвитку (ТПР) створюються для:

- а) для розширення території держави
- б) подолання депресивного характеру господарства
- в) інтереси інвесторах
- г) суспільство

8. Перелік питань для підготовки до заліку.

1. Предмет і об'єкт дослідження зовнішньоекономічної діяльності прикордонного регіону.
2. Теоретичні підходи до сутності транскордонного і прикордонного співробітництва.
3. Завдання вивчення дисципліни „Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону”.
4. Роль прикордонного (транскордонного) співробітництва у регіональному розвитку.
5. Функції кордонів та їх типологізація.
6. Суть, форми і види прикордонних економічних зв'язків.
7. Особливості формування зовнішньоекономічної діяльності.
8. Поняття транскордонного регіону.
9. Прикордонні економічні відносини: історичний аспект.
10. Етапи становлення прикордонного співробітництва регіону.
11. Чинники впливу на розвиток сучасного етапу прикордонного співробітництва України.
12. Інституційне забезпечення розвитку прикордонних економічних зв'язків.
13. Законодавче забезпечення прикордонного співробітництва в Україні.
14. Нормативно правове забезпечення прикордонної співпраці.
15. Міжнародне право і прикордонне співробітництво: європейський досвід.
16. Єврорегіони в системі прикордонної співпраці.
17. Вільні економічні зони в економіці регіонів.
18. Прикордонна інфраструктура, її особливість.
19. Сутність і роль виробничої інфраструктури у розвитку економіки регіону.
20. Міжнародний туризм: особливості розвитку на прикордонних територіях.
21. Сутність і значення міжнародного поділу праці у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків.
22. Основні форми економічного співробітництва країн світу.
23. Міжнародні економічні зв'язки України: інтеграційні процеси.
24. Особливості розвитку прикордонних регіонів України.
25. Принципи формування регіональної політики розвитку прикордонного співробітництва
26. Територіальні диспропорції у соціально-економічному розвитку, як передумова здійснення регіональної політики в межах прикордонного регіону.
27. Причини загострення регіональних диспропорцій.

28. Фундаментальні принципи здійснення регіональної політики розвитку прикордонного регіону.
29. Мета, завдання і підходи до реалізації регіональної політики.
30. Тактичний і стратегічний аспекти реалізації мети регіональної політики у забезпеченні розвитку прикордонного регіону.
31. Регіональна політика: аспекти спрямування (економічний, соціальний, демографічний і т.д.).
32. Основні завдання регіональної політики розвитку прикордонного регіону.
33. Механізм реалізації регіональної політики розвитку прикордонного співробітництва .
34. Проблеми та пріоритети подальшого удосконалення форм прикордонних економічних зв'язків.
35. Стратегічні орієнтири розвитку прикордонного економічного співробітництва.

9. Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю.

Відповідно до визначених критеріїв виконання завдання контрольної роботи оцінюють за традиційною вітчизняною чотирьохбальною системою та за шкалою ECTS - 100-бальною системою.

Загальна сума балів з тестової частини ККР (при наявності 100% вірних відповідей) повинна складати 100 балів (вірна відповідь за кожне тестове завдання оцінюється 5 балами). Оцінювання здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29.03.2012 р. № 384 (табл. 1). Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчальної дисципліни:

1. 88-100 балів – за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
2. 80-87 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння

застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач;

3. 71-79 балів – за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

- 61-70 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач;
- 26-49 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- 00-25 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

Шкала оцінювання навчальної діяльності аспіранта

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою, для:	
		екзамену, курсового проекту (роботи), практики	заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література до вивчення курсу " Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону"

Основна

1. Горбач Л. М., Плотніков О. В. Міжнародні економічні відносини : [підручник]. К. : Кондор, 2005. 266 с.
4. Демчик П.О. Міжнародні відносини та проблеми євроатлантичної інтеграції : [навч. посіб.]. К., ППП, 2004. 264 с.
5. Економіка зарубіжних країн : [навч. посіб.] /за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, В. М. Осипова. К. : Центр учбової літератури, 2007. 544 с.
6. Економіка зарубіжних країн: [підручник] / А.С. Філіпенко, В.А. Вергун, І.В. Бураківський та ін. К.: Либідь, 1998. 416 с.
7. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка : Глава 12. Національна економіка в системі світового господарства. Класифікація країн світу (Розділ 3). URL : http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/mizhnarodna_ekonomika_-_kozak_yug
8. Козик В.В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: [навч. посіб.]. К. : Знання-Прес, 2003. 406 с.
9. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 рр.): [підручник] / Л.Ф.Гайдуков, В.Г.Кремень, Л.В.Губерський та ін. К.: Либідь, 2001. 624 с.
10. Міжнародні економічні відносини. Сучасні міжнародні економічні відносини : [підруч. для студ. економ. вузів і фак.] / А. С. Філіпченко, С. Я. Моринець, В. А. Вергун та ін. К. : Либідь, 1992. 255 с.
11. Міжнародні економічні відносини : [навч. посіб.] В. П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, В. І. Іртиш, О. В. Данілочкіна, О. А. Ковтун. К. : ЗАТ "Нічлава", 2009. 348 с.
12. Міжнародна економіка : [навч. посіб.] / за ред. Ю. Г. Козака, В. М. Новакцького. К. : Центр навчальної літератури. Видавництво "АртЕк", 2002. 436 с.
13. Світова економіка : [підручник] / А. С. Філіпенко, О. І. Рогач, О. І. Шнирков та ін. К. : Либідь, 2001. 582 с.
14. Солонінко К. С. Міжнародна економіка : Розділ І. Економіка зарубіжних країн та окремих регіонів. К., Кондор, 2008. URL : <http://ukrlibrary.com.ua/books/11/3/index.html>
15. Україна в процесах міжнародної інтеграції/за ред. д-ра екон. наук В.Р.Сіденка. Х.: Вид-во „Форт”, 2003. 280с.

16. Україна і світове господарство: Взаємодія на межі тисячоліть / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, А. С. Гальчинський та ін. К.: Либідь, 2002. 470 с.
17. Філіпенко А.С. Економічний розвиток. Європейський контекст / К.: Знання України, 2001. 120 с.
18. Філіпенко А.С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку / К.: „Знання України”, 2002. 190 с.
19. Транскордонне співробітництво в умовах розширення Європейського Союзу на Схід: Монографія / За ред. В.П. Мікловди. Ужгород: Карпати, 2006. 496 с.
20. Діланян А.А. Європейський Союз: [навч. посібник]. К. НАОУ, 2003. 72 с.
21. **Європейська інтеграція - Відносини Україна – ЄС.** URL: <http://www.mzs.dn.ua/index>.
22. Європейський інструмент сусідства та партнерства (ENPI). URL: <http://www.ppngo.org>.
23. Європейський Союз та Україна: стратегія відносин в контексті розширення. К.: К.І.С. 2006. 207 с.
24. Колодійчук В. Єврорегіони: організаційна форма взаємодії прикордонних регіонів ЄС // Збірник наукових праць НДФІ №1 2007. с.31-34.
25. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с.
26. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.

Додаткова література

27. Борисенко З.М. Конкурентна політика держави як фактор розвитку економіки України : [монографія]. К.: Таксон, 2004. 346с.
28. Гальчинський А.С. Суперечності реформ: у контексті цивілізаційного процесу. К.: Українські пропілеї, 2001. 320 с.
29. Гальчинський А.С. Україна – на перехресті геополітичних інтересів. К.: Знання України, 2002. 180 с.
30. Глобалізація і безпека розвитку: [монографія] / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін.; наук. ред. О.Г. Білорус. К.: КНЕУ, 2001. 733 с.
31. Сакс Джеффри, Пивоварський О. Економіка перехідного періоду (уроки для України) : [пер. с англ.]. К.: Основа, 1996. 345 с.
32. Економіка знань: виклики глобалізації та Україна / під. заг. ред. А.П. Гальчинського, С.В. Львовчкіна, В.П. Семиноженка. 2003. 261 с.

33. Економіка України: підсумки перетворень та перспективи зростання / за ред. академіка НАН України Гейця В.М. Київ, Х.: Форт, 2000. 432с.
34. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України. К.: Логос, 1999. 568 с.
35. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації : [монографія]/за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.Г. Лукяненка. К.: КНЕУ, 2001. 538с.
36. Трансформаційні процеси та економічне зростання в Україні / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. Х.: Вид-во „Форт”, 2003. 440 с.
37. Трансформація моделі економіки України. (ідеологія, протиріччя, перспективи) Інститут економічного прогнозування / За редакцією академіка НАН України В.М. Гейця. К.: Логос, 1999. 500 с.
38. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. К.: Логос, 2003. – 631 с.
39. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: zakon.rada.gov.ua
40. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: zakon.rada.gov.ua
41. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: zakon.rada.gov.ua
42. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. URL: zakon.rada.gov.ua
43. Про єдиний митний тариф: Закон України від 5 лютого 1992 р. №2097-XII. URL: zakon.rada.gov.ua
44. Про транскордонне співробітництво Закон України від 24 червня 2004 р. №1861-IV. URL: zakon.rada.gov.ua
45. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 із внесеними змінами №1282-IV. URL: zakon.rada.gov.ua
46. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон Закон України від 13 жовтня 1992 р. № 2684-XII. URL: zakon.rada.gov.ua
47. Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області: Закон України від 24 грудня 1998 р. №357-XIY URL: zakon.rada.gov.ua
48. Про спеціальну економічну зону Закарпаття: Закон України від 22 березня 2001 р. №2322-111. URL: zakon.rada.gov.ua

Зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону: навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни для аспірантів першого курсу, спеціальності 051 „Економіка”, освітнього ступеня: доктор філософії /уклад.: Л.М. Газуда. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. 31 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/20596>

Сформовано на основі Галузевого Стандарту Вищої Освіти затвердженого Міністерством освіти і науки України від 7 червня 2006 р., а також:

1. Горбач Л. М., Плотніков О. В. Міжнародні економічні відносини : [підручник]. К. : Кондор, 2005. 266 с.
2. Демчик П.О. Міжнародні відносини та проблеми євроатлантичної інтеграції : [навч. посіб.]. К., ППП, 2004. 264 с.
3. Економіка зарубіжних країн : [навч. посіб.] / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, В. М. Осипова. К. : Центр учбової літератури, 2007. 544 с.
4. Козик В.В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: [навч. посіб.]. К. : Знання-Прес, 2003. 406 с.
5. Міжнародні економічні відносини : [навч. посіб.] В. П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, В. І. Іртиш, О. В. Данілочкіна, О. А. Ковтун. К. : ЗАТ "Нічлава", 2009. 348 с.
6. Світова економіка : [підручник] / А. С. Філіпенко, О. І. Рогач, О. І. Шнірков та ін. К. : Либідь, 2001. 582 с.
7. Філіпенко А.С. Економічний розвиток. Європейський контекст / К.: Знання України, 2001. 120 с.
8. Транскордонне співробітництво в умовах розширення Європейського Союзу на Схід: Монографія / За ред. В.П. Мікловди. Ужгород: Карпати, 2006. 496 с.
9. Лендел М. А., Студеняк П. Ю. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія]. Ужгород : Карпати, 2009. 472 с.
10. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с. та інші.